

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCIU

ORGAN AL: „Reuniunii Economice din Orăștie” și „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului”.

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România 15 lei pe an.
C-TUL CASEI DE PASTRARE POSTALE Nr. 10025.

APARE:

În fiecare Duminică.

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifa, cu prețuri moderate.
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.
C-TUL CASEI DE PASTRARE POSTALE Nr. 10025.

Starea economică

a țeranului român din Ardeal și Ungaria.

De *A. D. Xenopol*, învățatul profesor dela Universitatea din Iași a ținut în seara zilei de 16 Martie a. c. la Atheneul-Român din București o instructivă conferință asupra »Stării economice a țeranului român«, vorbind bine înțeles în prima linie de țeranul român din regatul vecin. »Revista Economică« din Sibiiu resumând această conferință, vine acum și sub titlul de mai sus aduce un articol în nr. 25 din 20 Iunie a. c., foarte instructiv și scris cu competență și credem a face bine, reproducându-l în cea cea mai mare parte. Iată ce zice în această chestiune:

Vrînd să facem asemănare între starea țeranului din România cu aceea a țeranului nostru din Ardeal și Ungaria este bine să arătăm mai întâiu, care era starea țeranului nostru în trecut.

În așa numitul Fund regesc țeranul român a avut ab antiquo drept de proprietate privată. Bucurându-se de acest drept și de dați de veacuri cu economia de vite și cu comerțul de produse crude, Românii au putut prospera mult mai bine decât cei-ce să găsiu în stare de iobăgie. Având drept de proprietate, Românii din Săsime au putut să-și zidească case și edificii economice și astfel să prospereze. Această prosperitate se și remarcă ușor tuturor celor-ce au ocaziune să călătorească prin diferite regiuni ale țării. În Săsime să găsim comune cu case

și edificii economice solid zidite, cu locuitori mai bine îmbrăcați și nutriți. Tot cam aceeași soartă a avut și poporațiunea din Săcuime. Imensa majoritate a poporațiunii rurale din celelalte regiuni ale Ardealului și Ungariei a avut însă cu totul altă soartă.

Legea fundamentală proclamată pentru Ungaria în 1514 și transmisă și Ardealului: *Rusticus praeter mercedem laboris nihil habet*, a făcut ca iobagii să nu-și edifice case

și edificii economice din material solid și să rămână mult înderțul poporațiunii privilegiate din Săsime.

În toate țările coroanei ungare sclavia agricultorilor, inclusive și a agricultorilor maghiari, a durat vr'o 500 de ani. În acest timp îndelungat țeranul legat de g'ie și lipsit cu totul de drepturi nu a putut să înainteze.

Robia era absolută, dependentă numai

Zăciueli din tot felul de produse cum și din vite s'au luat în toate timpurile.

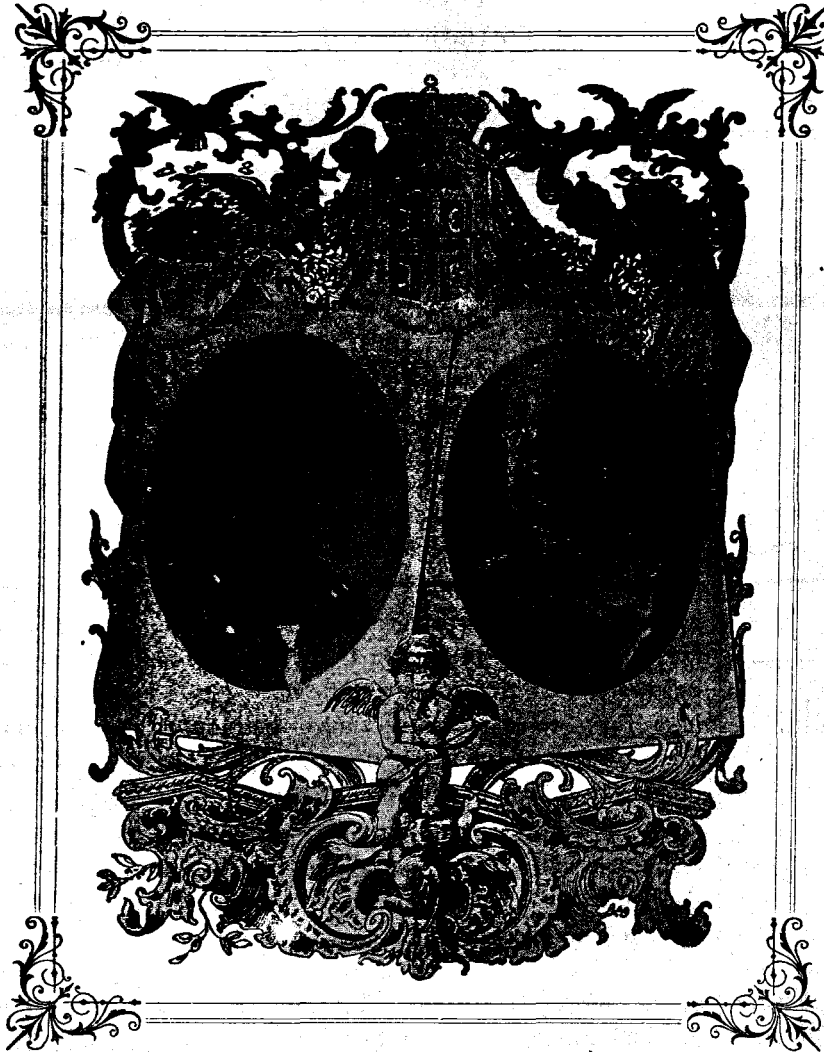
Împărăteasa Maria Terezia a încercat mai întâiu prin rescriptul din 25 Februarie 1747 a defige cel puțin numărul zilelor de lucru, cari iobagii aveau să le facă domnilor și a decis, ca iobagii cari au în folosință (nu în posesiune) așa numita sesiune întreagă de circa 32—40 jugere (pogoane) de pământ să lucre cu vitele 3 zile, ear' fără vite 4 zile în săptămână, apoi zilerii cu loc mult mai puțin de cultivat, cari abia puteau ținea vite de jug, să facă câte 2 zile în săptămână, adică 104 în an, în fine cei-ce au numai căscioara și o grădină mică să lucre 52 zile în an.

Dar' nici în urma acestui rescript starea țeranilor nu s'a ameliorat, din contră în multe privințe ea s'a înăsprit. Alte încercări de mai târziu încă puțin au influențat la delăturarea relelor, ce apăseau asupra țeranului.

O schimbare parțială înspre bine s'a întâmplat prin înființarea celor 6 regimente de graniță. Imensei majorități a poporațiunii rurale iobăgite i-s'a dat astfel ocaziune de a vedea diferența între iobăgie și serviciul poporațiunii militarizate. De aceea mulțime de iobagi cereau să li-se dea arme și să fie așezați pe moșiile grănițarești. Amară a fost însă și soarta grănițerilor, sub o disciplină severă, în servicii și lupte îndelungate și grele, așa că economia în cea mai mare parte trebuia să o poarte femeile. Grea peste tot a fost vieața țeranului român și în Săsime, unde aveau să plătească zecime preoților săsești și alte

date în bani și produse familiilor patriciane. Și cu toate aceste Sașii au încercat să alunge pe Românii din satele lor, cum au făcut s. e. în prima jumătate a secolului al XVIII-lea.

Starea țeranului din celelalte regiuni ale țării a fost, cum am arătat, și mai amară. Numai la anul 1848 țeranul scapă de iobăgie, ear' țeranul grănițer scapă la 1851 de jugul militarismului, devenind pretutindenea liber și stăpân pe casa și moșia, cari le avea

Regele Sârbiei Alexandru I. și Regina Draga.

de voința domnului. Abia în 1714 dieta din Sibiiu a fost înduplecată să voteze următorul regulament:

Iobagii robiți pe vecie să lucre la domni câte 4 zile în săptămână, ear' zilerii câte 3 zile, cu vitele sau cu brațele, după-cum va voi domnul pământului și nime să nu poată sili pe iobagiu ca să lucre mai mult de 208 zile în an și nici zilerul să lucre mai puțin, sub pedeapsă.

în folosință la aceea dată epocală. De aci încolo țeranul lucră pentru sine și familia sa. Contribuția și alte date, ce trebuie să plătească statului, nu se pot asemăna nici pe departe cu sarcinile din trecut.

Care este situațiunea actuală a țeranului nostru față de situațiunea lui din trecut?

Nu se poate tăgădui, că situațiunea țeranului nostru este în general mai favorabilă decât odinioară.

Dela 1848 încoace țeranul să bucură de libertatea personală și de drepturi cetățenești. Dela acest timp dispune liber de casa, curtea, grădina și moșioara sa, cum și de ori-ce avere câștigată pe cale legală, fără a mai fi constrins să lucre sute de zile pe an în brazda domnului seu și fără a plăti zecima.

Datele actuale sunt de altă natură, anume: contribuția pentru stat, aruncurile pentru comitat, pentru comună, pentru biserică, pentru școală, etc. Apoi datorința de a face serviciu militar. Dar' ori-cât sunt aceste de simțite din partea țeranului, ele nu se pot asemăna cu prestațiunile din timpul iobăgiei și cu acele ale militarismului grănițesc. Mare parte din datele actuale, în rîndul prim cele pentru școală, biserică și comună se întorc deadreptul în folosul seu.

Examinând modul de viață al țeranului nostru aflăm, că natalitatea e mulțumitoare, ear' mortalitatea, prea mare în asemănare cu mortalitatea țeranului altor naționalități din patrie și față cu natalitatea sa. Copiii și la noi, ca și în România, mor în mod înspăimântător, mai cu seamă în casuri de epidemii. De pelagră, ce e drept, până acum ne-a păzit D-zeu; dar' celelalte boale, cum sunt sifilisul, tuberculoza, etc. sunt destul de răspândite și în poporul nostru. Alcoholismul de asemenea progresează.

Ce se referă la hrana, îmbrăcămintea și locuința țeranului, deși ele nu sunt destul

de corespunderi, totuși nu putem afirma, că sunt de condamnat.

Dacă o parte a țărânilor noastre este constrinsă să trăiască în general mai rău și să postească, totuși sunt rari casele țărănești unde să nu se taie câte un rîmător, provăzându-se astfel cu dedulce pentru o mare parte a anului, apoi case fără galițe abia se găsesc la țeranii noștri, și mămăligă din cucuruz stricat putem zice, că nu se consumă la noi.

(Va urma).

Prevederile recoltei cerealelor și a prunelor.

Ministerul ung. de agricultură, cu data de 15 Iunie n. a publicat un raport, despre apretierea ce s'a făcut de curînd asupra recoltei cerealelor pe anul 1903/4, pe baza înștiințărilor din 10 Iunie a referenților economici. Starea sămănăturilor, în urma publicării oficiale, este următoarea:

În anul 1902 teritoriul sămănat cu grâu a fost de 5 mil. 877 mii 378 jug. cat., pe când în anul acesta abia a fost de 5 mil. 794 mii, așadar' mai puțin cu 38 mii jug. Roada ce o va da grăul din anul acesta se crede a fi de 6.70 măji metr. de juger, peste tot ar fi deci în țară 83 mil. 822 mii 300 măji metr. În general se așteaptă o recoltă mijlocie.

Săcara până de present arată o dezvoltare mulțumitoare. Teritoriul sămănat cu săcără e de 1 mil. 941 mii jug. cat. Roadă ce o va da un juger fiind de 6.04 m. metr. Recolta toată se speră a fi de 11 milioane 723 mii 300 m. m.

Cu orz este sămănat un teritor de 1 mil. 828 mii 300 jug., cu 37 mii 360 jug. mai mult ca în anul trecut. Orzul de iarnă promite o recoltă mijlocie; în orzul de vară se arată rugină și insectele încă au cauzat pagube. Roadă de pe un jug. să crede a fi

pune rămășag că istoria vieții d-tale o să ne facă să admîm. Ia deci în brațe cea ploscă burduhoasă și-ți răcorește gâtul.

Propunerea aceasta zimbî bătîrului, care urmînd sfatului dat, deșertă plosca, își drese glasul, și începî:

»Trebuie să știți, feții mei, că eu sunt feciorul vestitului Strîmbă-lemne, care lua stejarul cât de gros, îl îndoia cu mâinile, și-l făcea obadă de roată. El era un om foarte învățat și cunoscut pe vremea lui. Copilărise cu Ciubăr-Vodă, cu care învățase carte la dascălul Pascal din Podul-Iloaei, ce știa toată Alexandria pe de rost, făcută de numitul dascăl Pascal, de unde nu știu cum a căzut în mâinile D. Barac, de-a tipărit-o. Petrecuse toată juneța sa la curtea lui Lăcustă, a lui Papură și a lui Pârle-Vodă. Ce mai vremi acele! când venea primăvara și eșiau oamenii la arat, dacă nu le ajungeau boii la plug, să duceau la Unguri sau la Leși, și luînd de-acolo oameni, fie nemeși sau proști, șleahțici ori mojici — nu mai alegeau — îi înjugau și arau lanuri cât vezi cu ochii, unde sămănau ghindă de creșteau dumbrăvi pen-

de 6.56 m. m., peste tot deci 11 mil. 994 mii 500 m. m. Teritoriul sămănat cu ovăș e de 1 mil. 756 mii 800 jug. cat., cu 18 mii 573 jug. mai mult ca în anul trecut. Roadă unui jug. să crede a fi 6.20 m. m., recolta peste tot de 10 mil. 797 mii 800 m. m.

Asămînînd prevederile recoltei de acum cu cea faptică de acum un an, rezultatul e următorul:

	1903 Iunie 10 apretiere	1902 recolta de fapt	Mai puțin
	măjime trice		
Grâu	38.822.300	46.507.113	7.683.813
Săcără	11.723.300	13.606.722	1.883.422
Orz	11.994.500	13.575.100	1.580.600
Ovăș	10.797.800	12.019.477	1.221.677

Vedem deci că pentru anul acesta trebuie să ne așteptăm la o recoltă mult mai slabă ca anul trecut.

Despre sămănăturile din străinătate vin următoarele știri:

În Statele-Unite din America-de-Nord timpul pentru grâu a fost favoritor, cucuruzul se desvoaltă mulțumitor, ovășul încă s'a îndreptat.

În America-de-Sud grăul în urma ploilor prea multe e slăbuț și cucuruzul din cauza umezei încă nu e mulțumitor.

În Rusia se așteaptă o recoltă bunicică.

În Franca deasemenea, dacă cumva timpul viitor nu le va strica. Recolta peste tot se așteaptă a fi egală cu cea de anul trecut.

În Austria, în urma rapoartelor ministerului de agricultură, se așteaptă o recoltă mijlocie.

Ce privește recolta viitoare a prunelor, avem de remarcat, că: timpul rece ce a domnit în urmă în Bosnia și Sârbia a nimicit speranțele unei produceri mulțumitoare de prune, pentru-că în unele provincii florile au înghețat cu totul și înghețul a cruțat numai

tru-ca să aibă strănepoții lemne de ars. De aceea luat-ați sama când e ger iarna și vîntul vijite, că dacă vă puneți la vatră dinaintea focului, auziți unele lemne țipînd, și vedeți strecurîndu-se din ele o apă ferbinte? Acele, feții mei, sunt sufletele Leșilor care țipă, și lacrimile Ungurilor care picură, căci sufletele lor pentru păcate pe semne le-a osândit Domnul D-zeu, să între în copacii pădurilor, pe care le-au arat cu sudoarea lor.

Ce să mai zic de oamenii vremurilor acelora? Ei erau nalți ca brazii și voinici ca smei. Tatăl meu era nepot viteazului Sfarmă-Piatră, care avea obiceiul când să pune la masă, să înghită mai întăiu șapte, opt bolovani ca să-i facă poftă de mîncare.

La vrîsta de două sute optzeci de ani, tatăl meu vîzîndu-se flăcău tomnatic, să însură cu jupâneasa Maria, minunată femeie groasă și frumoasă, dar' cam prostană, zicînd adese niște vorbe chisnovate la care tatăl meu răspundea: Tronc, Mărico! La patru luni după-ce să mărită, născu o fată. Astă născare fără vreme cam supără pe tata, dar' popa îl linișți spunîndu-i că asta se întîmplă

FOIȚĂ

Sfaturile lui Păcală către Tîndală.

(FRAGMENT)

— Dar' d-ta, moșule, n'o să ne spui ceva? am zis cătră bătîrului pădurar ce ne primise în gazdă.

— Ce vreți să vă spun, feții mei? răspunse el. Ce să vă spun vouă oameni de eri, eu omul veacului, care port două sute de erni în spate? Voi vă ziceți Români, ș'apoi vorbiți o limbă pe care eu n'o înțeleg.

Purtați niște haine sucite pe niște trupuri stricate, în care mă îndoesc că este inimă.

Sunteți așa de țigăriți și gingași încât de v'ar vedea străbunii noștri, ar plînge de jale.

Toate sunt așa, zise unul din noi rizînd, dar' încă tot nu suntem lipsiți de simțul auzului, și prin urmare ne place a asculta povești frumoase din vremurile trecute, și aș

pe cele din regiunile situate la o înălțime mai mare. Neguțătorii de licitar vor fi astfel siliți ca să cerceteze localitățile cele mai îndepărtate și sus aflătoare, prin ceea-ce prunelile se vor scumpi. Tot din această cauză și culesul va fi mai întârziat. Roadă prunelor în Bosnia se socotește a fi de 1200—1500, a Sârbiei de 1500—2000 vagoane și 4—500 vagoane de licitar. În Ungaria-de-sus, Boemia și Moravia producțiunea va fi și în anul acesta de o mijlocia slabă.

În Franția înghețurile încă au cauzat pagube, mai ales în văi, așa că producțiunea nici anul acesta nu va fi mai mare ca anul trecut. În California se crede că producțiunea va fi mai mică ca anul trecut, dar' de calitate mai bună.

DIN LUME

Mersul orisei. Banul Khuen Héderváry de două zile conferează neîntrerupt cu toți bărbații politici mai cu vază. În locul întâiu cu fruntașii partidului kossuthist. Deși conferințele cu kossuthiștii s'au curmat fără nici un rezultat, căci banul n'a voit să facă nici o singură concesiune absolută, impresia generală totuși e că, banul va reuși cu formarea cabinetului. Opoziția va urma însă înainte cu obstrucția și în contra noului guvern. Criza prin urmare tot nu e aplanată încă.

Bánffy contra lui Héderváry. »N. Freie Presse« aduce și ea știrea, că Bánffy vrea să iasă din rezervă și să formeze un partid, care să combată strașnic pe Héderváry.

De-ocamdată scrie violent »M. Szó«, care în numărul de azi dă un articol alarmant, intitulat »Ultimile zile ale constituționalismului maghiar«. Între

une-ori, însă numai la facerea dintăiu. Sora mea n'a trăit precum nici alți două sute de frați și surori ce am avut. În sfârșit m'a născut pe mine, și văzându-mă așa mic și ofilit mi-au pus numele Tândală. Nașterea mea costă vieța mamei, ear' tatăl meu simțindu-se c'a îmbătrânit, chemă pe nașu-meu Păcală, mă incred-nță lui și apoi murî după ce mănca trei oi fripte și beu o balercă de pelin, zicând că nu trebuie să se ducă pe cea lume flămând și insetat. El era atunci de patru sute optzeci și trei de ani.

Nașu-meu Păcală era un om foarte cu duh: avea răspuns la ori-ce vorbă. El mă puse întâiu la buchi, dar' văzând că într'o zi era să mă înăduș cu un Tverdu, ce mi-se prinsese în gât, hotărî a-mi spune singur tabla pe care trebuia s'o deprind pe dinafară. Asta mi-a fost învățătura.

Eacă ce-mi zicea el:

»Fine! De vrei să trăești bine și să aibi tică, să te silești a fi totdeauna la mijloc de masă și la colț de țară, pentru-că e mai bine să fii fruntea cozii, decât coada frunții. Șezi strîmb și grăește drept. Nu băga

altele spune că pe când era prim-ministru, Bánffy a înaintat M. Sale un Memoriu, în care arăta că Héderváry este cel mai mare dușman al Ungurilor, deoarece-ce întreaga lui activitate e contrară intereselor maghiare. Viena l'a susținut însă. Eată de ce — scrie »M. Szó« — ar fi o tradare ca partidele maghiare să tolereze un guvern Héderváry.

Sosirea în Belgrad a noului Rege. Regele Petru I. însoțit dela Budapesta și de o deputațiune a capitalei, a sosit în 24 Iunie n. la Belgrad și a fost primit cu o ne mai văzută însuflețire. Deja dela podul de peste riul Sava, unde începe teritorul regatului, mulțime enormă a aclamat trenul regal. În gară, pentru a se menține ordinea, numai cu bilet s'a putut intra Ordinea era susținută de miliție, gendarmerie și poliție, care era de altfel înșiruită din gară pe întreg drumul, până la Conac. În dosul șirului de soldați era public enorm. Mai mult să îngrămadise în dreptul parcului Kaleh Megdan și pe Terasier, piața largă aproape de Conac.

În gară așteptau membrii guvernului, în frunte cu bătrânul ministru-president Avacumovici, clerul înalt, în frunte cu mitropolitul Inocențiu, dignitarii de stat, oficerii și reprezentanți ai familiilor fruntașe din toată țara. Pe o tavă de argint, pe care erau gravate cuvintele: »Pânea noastră cea de toate zilele«, precum și numele regelui și data zilei de azi, noului rege i-s'a oferit pâne și sare.

După-ce a ascultat cuvântarea de binevenire, rostită de primarul orașului, regele a mulțumit și apoi a primit fe-

mâna unde nu-ți ferbe oala, nici căuta cai morți să le iei potcoavele, căci pentru Behehe vei prăpădi și pe Mihoho. Bate serul până e cald, și fă tot lucrul la vremea lui. Vorbă multă e sărăcia omului, și toa ă paserea pe limba ei pere.

Nu fii sgârcit, căci banii strîngătorului intră în mâna cheltuitorului, și scumpul mai mult păgubește, leneșul mai mult aleargă; dar' nici scump la țărițe și eftin la faină.

Nu te apuca de multe trebi odată. Cine gonește doi epuri, nu prinde nici unul. Nu te întovărăși cu om becisnic. Mai bine este să fii cu un om vrednic la pagubă, decât cu un mișel la dobândă. Nu te vîri în judecăți. În țara orbilor cel cu un ochiu e împărat. Cel mai tare e și mai mare, și dreptul umblă totdeauna cu capul spart. La judecători ce intră pe o ureche, ese pe alta, căci sătulul nu crede celui flămând, și mai bună e o învoială strîmbă, decât o judecată dreaptă. Să n'ai a face cu cei mari. Corb la corb nu scoate ochii. Ce ese din mătă, șoareci prinde. Și lupul pîrul îl schimbă, ear' năravul ba.

licitările personagiilor distinse și a diferitelor delegațiuni.

A încălecat apoi și urmat de un strălucit stat major, între aclămarile virofoase ale poporului, și-a făcut întra-re festivă în oraș. Musica militară intona noul imn, intitulat al Sârbiei.

Pe tot parcursul drumului poporul a aclamat pe rege, care mulțumea ridicând mâna la chipiu și făcând semne cu mâna.

În poarta Conacului l'au întimpinat bătrânii țării. Au fost scene emoționate. Tot aici era înșiruită garda, care i-a închinat steagul când a intrat pe poartă. La treptele Conacului nou l'au primit demnitarii de Curte ear' musica intona imnul.

Orașul întreg e pavoasat, în scrbătoare.

Recunoașterea noului Rege al Sârbiei. La inițiativa Italiei, guvernul Germaniei, Franței și Angliei vor nega recunoașterea noului regim sârbesc, cât timp asasinii nu vor fi pedepsiți.

Pasivitatea Croaților. Turburările din Croația încep să facă valuri tot mai mari. Țeara întreagă e în ferebere. Nici chiar în adunarea provincială nu se mai discută în liniște. Scandalurile sunt la ordinea zilei. În dieta de Sâmbătă opoziția a declarat acum prin deputatul Breczenszki, că în proclamarea statarului ei ved o crimă, a cărei părtași nu vreau să fie, și tocmai de aceea de azi încolo nu mai iau parte la adunări. După declarația asta, toți deputații opoziționali s'au ridicat și au părăsit sala. — Croații încă au ajuns dară la pasivitate.

Nu te încrede în ciocoi. Ciocoiul e ca răchita; de ce-l tai, de ce răsare, și din coadă de căne, sltă de mătășă nu să mai face. Nu fii dușmănos, căci cine face, face-i-se, și nu e nici o faptă fără plată.

(Va urma).

Regele Alexandru I. și Regina Draga a Sârbiei.

(Vezi portretele).

Evenimentul fioros petrecut în capitala Sârbiei a produs mare emoțiune în toată lumea civilizată. Am dat în nrul trecut detalii asupra uciderii părechei regale ale Sârbiei. Aducem acum în nrul present portretele acestei părechi de compătimit, care însuși și-au pregătit prin imprudențele comise, căderea într'un așa mod ne-mai pomenit în istoria nouă a neamului omenesc, ce se pretinde civilizat.

PENTRU ECONOMI

Când să cosim iarba pentru fân?

Multe greșeli se fac în modul cum se execută lucrările în economia noastră, unele cu știință, altele din cauza neștiinței. Pe când acestea din urmă sunt oare-cum de scusat, greșelile care sunt făcute știind că ele sunt spre paguba noastră, dovedesc o lenie, o nepăsare față de noi înșine, care merită a fi osândită cu multă asprime.

Astfel este și cu preparatul fânului. Care econom nu știe, că un fân făcut din iarbă mai tină, necoaptă încă, cum se zice, un fân neplouat, bine adăpostit etc., este mai bun, mai hrănitor, decât un fân cotos, în care nu mai găsești frunză, spălăcit de ploii, fără culoare și miros natural, ba chiar mucezit? Așa-i că toate acestea le știe fiecare crescător de vite? și totuși, durere, găsim foarte adesea, că se dă vitelor un nutreț stricat, rău preparat, fără nici o putere hrănitoare, mai rău decât paele. Causa este, precum am spus, nepriceperea sau o nepăsare, care face pe om dușmanul seu propriu.

Pentru a ne putea mai bine da sama când este timpul cel mai potrivit pentru cositul ierbii, în scop de a-l preface în fân, trebuie să cunoaștem și ceva despre modul cum cresc și se desvoaltă plantele.

Plantele să hrănesc în cea mai mare parte prin rădăcinile lor. Acestea sug din pământ diferite săruri și alte materii disolvate (topite) în apă, care înainte de a se întrebuița pentru clădirea corpului plantelor, trebuie să se prefacă, să se mistue. Locul unde se întâmplă prefacerea aceasta în materii bune pentru plante sunt părțile ei verzi, adică mai cu seamă în frunze. De aci apoi aceste materii prefăcute (mistuite) călătoresc în toate părțile plantei pentru a forma nouă părți de plante, precum d. e. nouă frunze, rădăcini, cotoare etc., adică face ca planta să crească. Putem zice că între plante și animale există oare-care asemănare, ce privește hrănirea lor. Ceea-ce la animale este stomacul, aceea sunt frunzele la plante. Ridicarea din pământ a materiilor pentru hrana plantei nu se face în tot cursul anului, ci numai până-ce încep a se forma fructele și semințele. Planta încetează a se hrăni din pământ și pentru formarea fructelor și cu deosebire a semințelor întrebuițează materiile bune, hrănitore răspândite prin frunzele și cotoarele ei și care au încă o culoare verde. Lucrul acesta bine trebuie să ni-l însemnăm. Că într'adevăr așa stă lucrul, avem o mulțime de exemple. Așa spre pildă toți știm că sămănătura de grâu, dacă am cosi-o încă verde, ne-ar da un fân excelent pentru vite. Mai târziu însă, când începe a se forma bobul, paiul și foile grâului ar deveni tot mai rele pentru hrana vitelor, până când s'au copt boabele cu desăvârșire, paele și frunzele lui perd aproape tot din puterea lor hrănitore, tocmai fiind-că ce a fost bun în ele s'a dus să formeze semințele. Acest exemplu ne poate servi ca o călăuză când să cosim iarba, pentru a pro-

duce un fân bun și hrănitor pentru vitele noastre.

Deoarece-ce noi la fân nu voim a recolta semințe, care trec prin stomacul vitelor noastre nemistuite, ne va fi lege să cosim iarba totdeauna înainte de a face sēmēnță. Prea de timpuriu iarăși nu vom cosi, căci perdem mult din cantitate, deși calitatea (bunătața) ar fi mult mai superioară. Fēnațele unde cresc o mulțime de feluri de ierburi, înflorind pe rând și nu toate de-odată, le vom cosi când majoritatea lor va fi în floare.

Cu cât se va usca mai repede iarba cosită și mai uniform (de-opotrivă) cu atât va fi și fēnul mai bun. Apa căzută pe ea în formă de ploaie totdeauna spală o mare parte din materiile nutritive din ea. Vom căuta deci a potrivii un timp frumos, senin și ne vom îngriji de brațe îndestulitoare, ca fēnul să-l putem cât de des întoarce și isprăvi cu uscatul lui cel mult în trei zile.

Numai în modul acesta vom putea dobândi un fân bun, de o culoare frumoasă verde și cu un miros plăcut, pe care vitele îl mănâncă cu poftă.

PENTRU MESERIAȘI

Petele de rugină de pe obiectele de fier se delătură foarte ușor în modul următor: Locul ruginit îl ungem cu o soluțiune de chlorid de plumb concentrat, sau, dacă obiectul e mai mic, îl muim cu totul în ea. După-ce a dispărut rugină, îl spălăm cu apă amoniacală și-l ștergem bine.

Cocă (cleiu, germ. Kleister) pentru hârtie să se usuce repede putem căpăta, amestecând: scrobeală 2 părți, cleiu 1 parte și terebentină 1 parte. Să se fearbă totul cu apă la un foc foarte domol, luând precauțiuni ca nu cum-va să se aprindă terebentina. Aceasta cocă se mai poate întrebuița și pentru lipirea pelei pe cartoane (Pappen-deckel) și viceversa.

Advocatul poporului

Nu rupeți

inscripțiile de pe colonne.

Este știut, că pe drumurile de țară sunt stâlpi de lemn sau de piatră, pe care este însemnat câte un număr. Acela e numărul, care arată al câtelea kilometru e acolo din cutare oraș. Afară de aceștia la marginea fiecărei comune, pe o așa zisă coloană, e însemnat numele comunei și al comitatului și de multe-ori și felul boalei de vite ce bântue din întâmplare în acea comună, în urma căreia trecătorilor străini nu le este iertat a se oprî cu vitele lor în comuna și în curțile cu primejdia. S'a întâmplat însă adesea, că unii oameni, reufăcători, au șters inscripțiile de pe stâlpi, ba chiar și de pe colonne, ear' alții le-au rupt cu totul și le-au aruncat la o parte, așa că oamenii cari au venit în urma lor, neștiind că în co-

mună bântue vre-o boală, au intrat în curți, unde vitele erau bolnave de boală molipsitoare, și astfel își periclitați și pe ale lor. Ba mai erau chemați și la casa primăriei și dojeniți aspru pentru-că s'au oprit în comună, unii au fost chiar pedepsiți. Să se ferească ori-cine a aduce altora astfel de neplăceri prin ruperea acelor inscripții, deoarece-ce cel-ce săvârșește astfel de fapte și este prins, se pedepsește cu închisoare până la 8 zile. (Art. de lege 40, §. 47 din anul 1879).

Pentru femei.

Conserva de fructe uscate.

Acum este timpul a ne îngriji de fructe pentru a le prepara pentru conservarea pe iarnă. Intre acestea voim a aminti aci cireșele, vișinele și coacăza (strugureii, Riebis). Ele se pot conserva în două moduri, uscate și puse în sticle bine astupate. Pentru păstrarea lor în sticle se recere multă cheltuială, care ne-o putem cruța uscându-le. Spre acest scop alegem fructele cele mai frumoase, nu prea coapte și le curățăm de cozi; le ștergem cu o petecă de pânză moale de toate necurățeniile și le întindem pe scânduri sau vase largi la soare, unde încetul cu încetul se usucă. Pentru a le feri de murdăria muștelor le acoperim cu o pânză rară (organtin). După-ce s'au svântat de toată umezeala ce conțin le păstrăm în săculețe de pânză rară la un loc uscat și bine aerisat. În vase închise nu este permis a le păstra, fiindcă în ele totdeauna mucezesc și se strică. Pentru a grăbi uscatul, boabele le putem pune și în cuptor spre acest scop. Trebuie numai să luăm sama ca să nu ardă din cauza ferbințelei prea mari.

Medicul casei.

Dureri de șale (de mijloc).

Dureri de șale (de mijloc) se ivesc de regulă în urma obozei prea mari a corpului, ca umblarea prea multă, ridicarea de greutăți mari etc.; pot fi provocate și de ședere prea multă. Foarte adese durerile de șale sunt semnele a multor boale. Așa ele sunt totdeauna în legătură cu reumatismul muscular, cu vērșatul, unele boale de rinichi și de nervi. Multe boale de femei sunt împreunate cu dureri de șale. Tratamentul contra lor, pe lângă curarisirea boalei de care suferă bolnavul, este întrebuițarea electricității, massagiu (fricțiuni, frecături) și asudatul.

Cură de poame.

Cura de poame constă în mănecarea regulată, zilnică a cantități mai mari de fructe. Influența lor binefăcătoare asupra corpului omenesc se atribue zahărului și acrelei ce conțin. Zahărul este hrănitor, ear' acreliile au o înfrurire bună asupra mistuirii și provoacă o ușoară diareă. Zahăr mult conțin strugurii. Mai apropiat strugurilor sunt cireșile. Cele cari conțin multă acreală sunt strugureii (coacăza), smeura de munte și fragile. Din acestea din urmă pentru cură se mănâncă în decurs de mai multe săptămâni zilnic câte $\frac{1}{2}$ —1 kilogram.

NOUȚĂȚI

AVIS!

Buğdm pe D-nii abonați vechi și noi să binevoacească a ne trimite suma, ce ne datorează, ca și noi la rîndul nostru se putem face față marilor cheltueli, ce avem cu edarea și redactarea foii noastre.

Atentat contra regelui nostru. Vineri sîptemîna trecută, pe la 5 ore d. a. s'a comis un atentat contra Maj. Sale Francisc Iosif I. Regele mergea în trîsură dela Viena la Schönbrunn. De-odată un om a sărit înaintea trîsurii regale, cu cuțitul în mîna, voind să lovească pe Regele. Un om vîzînd primejdia, a alergat și a respins pe atentator, care a fost arestat, și legat apoi. Regele a rămas nevătămat. Atentatorul, după-cum s'a constatat, e un anumit Reich, nebun bolnav, care spunea, că dînsul este fiul lui D-zeu. A fost închis la casa de nebuni, unde mai fusese de două-ori.

Sfințirea și instalarea noului episcop al Lugoșului. Sfințirea noului episcop Dr. Hossu va fi la 12 Iulie st. n. (la sîrbătoarea sf. ap. Petru și Pavel), ear' Dumineca următoare 19 Iulie n. va fi instalarea P. S. Sale în Lugoș, dar' noul episcop abia în Septembrie va rămînea aici definitiv.

Boală de unghii la vitele din Sebeș. În 10 Iunie s'a constatat, că între vitele din Sebeșul-săsesc grasează boala de unghii. Visitația veterinară a aflat în 27 curți 39 vite bolnave, ear' la cîmp 10. Vicecomitele a dispus carantină pentru comunele Lancrem și Petrifalău aparținătoare cercului de carantină, care de altcum fusese ordonată deja prin autoritatea de primul for.

Incendiu nemai pomenit de păduri, bîntuie în Canada. Pădurile ard pe o suprafață de 3000 de mile engleze. Multe orașe au fost aprinse de scînteetele duse în depărtări mari, ear' altele sunt amenințate de căldură de nesuferit și fum groaznic. Multe căi ferate nu pot comunica din cauza focului, altele au fost cu totul nimicite.

Băile de sare din Mercuria. Deoarece oaspeților cari cercetează aceste băi li-s'au făcut îmbunătățiri însemnate, prin zidirea de edificii noue pe lângă cele vechi, frumos mobilate, pe lângă prețuri moderate și deoarece s'a arangiat și un restaurant corîspunzător, cu cele mai bune și estine beuturi și mîncări și fiindcă și apa conține substanțe excelente, cu efect vindecător, le recomandăm on. public, mai ales celui românesc.

Reuniunea rom. brașoveană de cîntări la Baia-mare. Comitetul arangiator al festivităților, cari vor decurge cu ocaziunea adunării generale a Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român în zilele de 9 și 10 Aug. în Baia-mare, a invitat Reuniunea rom. de cîntări din Brașov,

ca să concerteze cu această ocaziune. Invitarea aceasta a fost primită cu mare plăcere și însuflețire.

Pentru construirea căii ferate Banfi-Huedin—Almașul-mare au primit concesiune pentru studii preliminare pe un an Remenyik Lajos jun., mare naguțător și Krausz Emil, întreprinzător în Cluj. Linia va pleca dela stația căii ferate din Banfi-Huedin peste Zsobok și Farvas, eventual peste Magyar-Bikáló, Kétésd și Alsó-Füld până la Almașul-mare și de aci continuativ pe lângă comunele Középlak, Zutor, Magy-Nagyzsombor, Pusztaszentmihály, Hidalmás, Bányika, Rakos, Kendermező, Kettősmező, Galgó, Tihó și Órmező.

Fată americană îndrăgostită de un vizitlu român. Poliția din Stuttgart a înștiințat poliția din Budapesta, că din acel oraș a fugit o fată de 18 ani dintr'o familie foarte distinsă. Fata poartă numele de Bessie Wallace și face parte dintr'o familie originară din Rio de Janeiro. Ea a fugit cu vizitiul tătâne-seu. Ilie Ionescu, care mai înainte a fost în serviciu la un circ. Fata avea mare înclinație pentru circ și probabil va fi intrat împreună cu Ionescu la vr'u circ, ori să vor fi aflînd în călătorie spre România.

Telegrame — loco. Ministrul de comerț r. u. a dat ordin, ca de acum înainte să se poată da telegrame-loco în toate orașele, ceea-ce până acuma nu se putea face, decât în Budapesta. Aceste telegrame vor putea fi date și la gări.

Oficieri români și sîrbi. Regele Carol a ordonat oficerilor dela granița română-sîrbă prin comandantul corpului I. de armată de a nu mai avea nimic comun cu oficerii sîrbi, până la nouă ordine, precum și de a evita ori-ce incident, sub aspră pedeasă.

Repausul de Dumineca. Ministrul de agricultură a publicat la 21 Iunie n. în foaia oficială ordinul despre repausul de Dumineca. Acela va intra în vigoare cu data de 28 Iunie n. Vom reveni asupra acestei dispozițiuni.

Ploaie de pești. În Balmazújváros (comitatul Sătmar) zilele trecute, după o mare ploaie torențială au căzut din văzduh mulțime de pești mititei, ceea-ce a dat ansă poporului, superstițios peste măsură, să facă fel și chip de prognosticuri. Probabil, că pescuții au fost ridicați în văzduh de vr'un vi-for mare, întîmplat în jurul unei ape, care i-a dus apoi până pe la Sătmar.

Adunare de protestare în București. Comitetul Asociațiunii generale a studenților Universitari români a decis a organiza un mare meetig de protestare contra cruzimilor comise în Sîrbia și o manifestație de recunoștință. M. S. Regelui, pentru-că a renunțat la comanda de onoare a reg. 6 sîrb, care a fost în fruntea conspiratorilor. Să vor lansa liste de subscripție între studenți, ear' numele subscriitorilor și sumele subscribe vor fi publi-

cate și întrunirea va avea loc imediat ce suma strînsă va acoperi cheltuelile.

Pentru construirea căii ferate Biserica-albă—Iablanita—Vîrșeș, ministrul de comerț a dat concesiunea pentru facerea studiilor pe un an pe numele bar. Nicolics Fedor. Linia porneste dela Biserica-albă atingînd comunele Szászabánya și Borovics până la Iablanita. Dela Szászabánya prin Jám până la Vîrșeș, dela Borovics însă de-oparte prin Rudaria până la poalele muntelui Pregeda, pe altă parte până la Steierlak.

Femea ucigașă. În 12 Iunie noaptea Iconia Barbu a lovit pe socrul ei Călin Cojocariu în cap cu o secure, pe când bătrînul dormia. Cojocariu deșteptându-se a strigat după ajutor. Atunci bestiala femeia a dat bătrînului a doua lovitură, care a rănit de moarte pe nefericitul socru. Peste 2 zile bătrînul a murit. Femeia ucigașă s'a anunțat de bună voie la judecătoria. Causa acestui omor nu e încă cunoscută.

Erăși turburări antisemite în Rusia. În Polonia rusească, la marginea granițelor despre Germania și Austria, țeranii au năvălit în tîrgușoarele Beretckzo și Bialystok, unde au prădat prăvăliile Evreilor, scoțînd tot din case și sfîrîmînd mobilele dîndu-le jos în mijlocul stradelor. Să socotesc ca la 20.000 țeranii ce au luat parte la această răscoală. Familiile Evreilor părăsesc localitățile, trecînd în mase granițele.

Ieftinirea sării pentru vite. Guvernul a prezentat dietei un proiect de lege, prin care se scade prețul sării pentru vite dela 16 cor. pentru maja metrică la 6 cor. În Austria s'a și început vînzarea sării cu prețul acesta încă dela 1 Februarie a. c., la noi legea nu s'a putut încă vota.

Medalie uriașă. La școala de meserii din București s'a turnat o mare medalie de bronz cu efigia M. S. Regelui și cu inscripția Carol I. cel Mare, Rege al României.

Medalia aceasta care are o grosime de peste 1½ cm. și un diametru de mai bine de 3 metrii, va fi așezată la unul din capetele cheiului din Constanța.

Este de notat, că medalia aceasta a fost comandată la început la un atelier din strîinătate, care a răspuns că nu poate fi turnată în întregime, ci în trei bucăți, cari să fie în urmă lipite. După aceasta s'a dat școalei de meserii, care după trei încercări nereușite, la a patra încercare a eșit perfect.

Jertfele necredinței. Nevasta lui Nicolae Horcea din Keszng (Bănat) își înșela bărbatul cu un flăcău din sat. Întîlnindu-se acești doi, s'a iscat o ceartă între ei și bărbatul a fost ucis de ibovnicul femeii. Vîzînd femeia isprava necredinței ei s'a otrăvit și acum sunt două jerte.

O reuniune de temperanță au întemeiat Sașii în Mediașiu. Membrii înscrși până acum sunt în număr de 57, profesori, medici, preoți, învățători, comercianți și 9 țerani. Sara a fost o cină comună, la care și-au petrecut minunat cu apă, sodă, sirup de smeură, must de poame.

Petrecere cu joc arangează »Reuniunea pompierilor voluntari din Orăştie« Duminecă la 28 Iunie 1903 în pădurea »Grigori«. Muzica va prevedea-o capela proprie. Intrarea pentru nemembri 40 fil. Semnul pentru domnii jucători 60 fil. Soldații și copii plătesc jumătate. La cas de timp nefavorabil, petrecerea se va amâna pe Duminica viitoare.

Turburările continuă în Croația. Luni au fost noue turburări în Croația și anume în Ludberg. S'a întâmplat chiar ciocniri între demonstranți și armată. Detalii până acum lipsec. Asupra districtului Ludberg s'a decretat Marți stateriul.

Asasinii parechei regale sârbești și România. O telegramă sosită din Belgrad, la ministerul român de externe, arată cât de revoltate sunt spiriturile printre militarii din Belgrad în contra României, de când cu renunțarea M. S. regelui Carol I. la proprietatea regimentului 6 de infanterie din Belgrad, care a luat parte la asasinarea Suveranilor Sârbiei. Legațiunea română din Belgrad este păzită zi și noapte de gendarmi însărcinați de guvern, de frică a nu se întâmpla vre-un conflict.

Ziarele sârbești guvernamentale, sunt pline de injurii la adresa României și a Regelui Carol.

»Țara« află, că după înțelegerea noului Rege Petru I. în Belgrad, personalul legațiunii române va fi retras, ear' afacerile vor fi încredințate ministrului austro-ungar.

Bulgaria continuă înarmarea. Guvernul bulgar a încheiat cu fabrica austriacă de arme din Linz, un contract pentru a-i furniza 48 de mii de puști Mannlicher, cu repetițiune, model 1895.

Atentat asupra Țarului. Țarul Rusiei era cât p'aci să cadă deunăzi jertfă unui atentat. Atentatorul se îmbrăcase în uniformă de oficer la gendarmerie, pentru ca să poată ajunge în apropierea Țarului. Dar a fost descoperit și arestat. Numele atentatorului nu se știe, deoarece autoritățile din Rusia nu permit să iasă nimic la iveală referitor la atentat. Lumea a aflat vestea aceasta pe baza unei telegrame secrete.

Măcelarii din Viena contra untului de cocos. Măcelarii din Viena au pornit o mare mișcare contra untului de cocos, care se folosește tot mai mult pentru trebuințele traiului făcând concurență unsoarei de porc. Ei au adresat rugări tuturor ministerilor ca în interesul industriei și al agriculturii din patrie vama să fie urcată pentru importul aceleia. Pentru-ca însă industria de săpun, pentru fabricarea căruia e de lipsă untul de cocos, să nu sufere, au fost de părere ca vama pentru importul menit spre acest scop să rămână tot cea de până acum, însă ca să fie denaturată la hotar așa fel, ca aceea să nu se poată întrebuița și pentru consumațiune.

Asentările earși amânate. Asentările, cari erau să se țină în lunile Iulie și August, s'au amânat din nou pe timp nedeterminat.

O victorie a unei bande bulgărești. Se telegrafiază din Ueskueb că la Gradaț soldații turci au dat peste o bandă bulgară de 300 membri. Banda, simulând retragere, s'a despărțit în două și s'a retras în satele Udovo și Bistrița. Turcii urmărind banda, au căzut în cursă și într'o luptă ce a durat mai multe ore, au fost total nimiciti.

Impărțirea anului școlar. Ministrul de instrucție Wlasics a schimbat împărțirea anului școlar în 3 părți și a dispus, ca începând din anul viitor anul școlar să se împartă numai în 2 părți (semestre), după cum se face la universități și academii.

Lăcuste în Ungaria. Pe hotarul comunei Jászakisér lăcustele au nimic toată recolta. Devastația grozavă s'a întâmplat în scurte 3 zile, în așa măsură că pe întreg hotarul n'a rămas nici o boabă de grâu, nici un firicel de iarbă. Locuitorii au luat toate măsurile de apărare, au săpat șanțuri pe cari le-au umplut cu pae și le-au aprins, dar' totul înzadar. Guvernul a trimis un secretar ministerial și autoritățile au luat măsuri ca să localizeze primejdia și să nimicească poivoiul de lăcuste.

Falimentul regelui oțelului. Din Londra se scrie, că Șvab, directorul trustului de oțel din America, bogat de nenumărate milioane, a suferit pierderi imense, așa încât a ajuns în pragul falimentului. O veste sosită mai târziu spune, că un consorțiu american a primit aranjarea tuturor afacerilor lui Șvab.

Papa și regicidii sârbești. Papa a înfierat energic asasinarea părechii regale sârbești, zicând că armata sârbească a dat o dovadă de sëlbatăcie.

Hoți de vestminte pe tren. O aventură cam neplăcută i-a ajuns — cum să scrie din Moscva — pe călătorii de pe linia Kusk Moscva cari mergeau la Moscva. Noaptea, cum e obiceiul pe trenurile rusești, toți pasagerii s'au desbrăcat și s'au culcat. O bandă de hoți însă care călătoreau cu același tren au furat toate vestmintele pasagerilor și la o stație intercalară au dispărut cu ele. Isi poate ori-cine închipui surprindea călătorilor când dimineața sculându-se nu-și găseau hainele. Trezți fiind și ceialalți se întâlniră bărbați și femei în costum de noapte pe coridoarele trenului cuprinși de o adevărată panică. Dar' nu era nimic de făcut și așa au trebuit să se împace cu situația tragicomică și a călători în halate de noapte spre Moscva.

Cine e chinuit de reumatism, podagră, vijel de urechi, migrenă? Dacă pătimeste cineva de morburile acestea, folosească crucea dublă electro-magnetică, inventată de dl Albert Müller (Budapesta, V. Vadász u. 42/G. p. 86.967, care produce rezultate uimitoare

în privința morburilor amintite mai sus. Epistolele de mulțumită sunt nenumărate, dovedind toate efectul uimitor produs de această cruce, cum se poate vedea aceasta, între altele, și din epistola dlui Ludvig Veiser, organist în Pojon.

PENTRU INTREPRINZETORI

Brașov. — Pentru zidirea școlii de stat și edificiilor anexe din Barcsa-Ujfalu sunt a se înainta oferte până la 30 Iunie n. oficiului de arhitectură din Brașov. Preliminar 19.044 cor. Vadiu 5%.

Bistrița. — Pentru zidirea unei noue casarme pe seama unui batalion pedestru, precum și pentru repararea mai multor edificii anexe sunt a se înainta oferte până la 6 Iulie n. magistratului orășenesc. Preliminar, afară de coperitul cu tablă de fer 198.783 cor.

Deva. — Pentru zidirea școlii de stat elementare în Mezö-Livădia sunt a se înainta oferte până la 30 Iunie n. oficiului de arhitectură din Deva. Vadiu 5%.

Brașov. — Pentru exarândarea cărcimelor din Derestye (Dêrstea) și Alsó-Tömös, proprietate a orașului Brașov, pe timp de 3 ani, sunt a se înainta oferte până la 7 Iulie n. magistratului orășenesc. Condiții tot acolo.

Făget. — Ospetăria cea mare din Făget se exarândează pe timp de 3 ani. Ofertele sunt a se înainta firmei Hirsch David și fi.

Aradul-nou. — Hala de bere aflătoare la fabrica domonială de bere din Aradul-nou se exarândează pe timp de 3 ani. Oferte a se adresa la direcțiunea domeniului de acolo a contelui Zselénszki.

Cluj. — Pentru repararea și padimentarea mai multor odăi cu diferit material a închisorii de pe lângă tribunalul din Cluj, puse sub supraveghierea procuraturii, sunt a se înainta oferte până la 11 Iulie n. Preliminar 3401 cor. Vadiu 5%.

Sighișoara. — Pentru zidirea de nouă edificii pentru judecătoria cercuală și închisoarea din Sighișoara sunt a se înainta oferte până la 2 Iulie n. la judecătoria cercuală de acolo. Preliminar 110.839 cor. Vadiu 5500 cor. Condiții la oficiul de arhitectură din Sighișoara.

Șimleul-Silvaniei. — Pentru zidirea de pe teritorul școlii de agricultură a staulului de oi și edificiilor anexe din Șimleul-Silvaniei sunt a se înainta oferte până la 6 Iulie n. oficiului de arhitectură din Zilah. Vadiu 5%.

Arad. — Pentru transportarea a 17.000 fire de stejar, uscate, de rangul III., lungi de 1.5 m., late de 0.18 și 0.13 m. și groase de 0.13 m., necesare căii ferate din Arad în restimpul dela Ianuarie 1904 până în Aprilie al aceluși an, sunt a se înainta oferte până la 10 Iulie a. c. direcțiunii căii ferate din Arad. Vadiu 5%.

ȘTIRI COMERCIALE

Tirgul produselor în Budapesta.

Prețul grâului a scăzut săptămâna trecută zi cu zi, așa că la sfârșitul săptămânii a avut o scădere de 15 fil. S'au importat 100.000 m. m. Mai pe urmă, după-ce s'au lătit știrile din toate părțile, atât din străinătate, cât și din țară, că recolta va fi numai mijlocie, prețul s'a mai îmbunătățit puțin. Paie vor fi cu 20 perente mai puține ca anul trecut. Prețul grâului de Oct. s'a încheiat cu 7'29 cor. — *Săcara* încă arată scădere în preț. Cea veche s'a vândut cu 6'30—6'40 pe termin de 3 luni. Per Octomvr. s'a încheiat cu 6'17 cor. Pentru săcără nouă s'au încheiat contracte cu 6'20 cor. — *Orzul* a avut mici schimbări. Orzul de nutreț s'a plătit cu 5'60—6 cor. — *Ovăsul* la început a fost slab căutat și prețul i-a scăzut; mai târziu însă, după-ce s'a svonit că un verme mic a atacat ovăsul din Bacica nimicindu-l, prețurile i-s'au urcat din nou, așa că a ajuns la 5'60—6'10 cor. — *Cucuruzul* încă nu s'a prea căutat, dar s'a menținut în preț. Cucuruzul vechiu are căutare destul de bună în provincie. Prețul celui de Iulie s'a încheiat cu 6'32 cor., a celui de August cu 6'34 cor. Cu cel de Maiu 1904 se face puțin negoț. S'a încheiat cu 5'27 cor. — *Făina* cu toate-că se credea că se va urca în preț, totuși acela i-a scăzut, în urma vnzării slabe a grâului. Din această cauză și morarii au scăzut prețurile măcișului cu 20 fil. — *Prețul hoarelor*, în urma aducerii puține la piață, a crescut. S'a dat pentru o găscă îndopată 6'10 cor., pentru una hrănită 4'50—5— cor., pentru o păreche de pui de copt 1'—1'40, pui de fript 1'40—2—, de zamă 2'30—2'50 cor. — *Unsoarea de porc și slănină* au avut săptămâna trecută o trecere bună, și deoarece prețul rimătorilor a crescut, s'a urcat și al unsoarii, dar mai ales al slăninii. Al unsoari d. e. a crescut cu 50 fil. la 50 kgr.

Cursul pieții din Budapesta

— în 25 Iunie n. 1903 —

Per 50 kgr.		Piment . . . 62'00—	—
Grâu . . . 7'40—	8'05	Cassia . . . 86'00—	98—
Săcără . . . 6'40—	6'80	Cnișoare . . . 92'00—	100—
Orz . . . 5'80—	6'10	Ghimber . . . 75'00—	142—
Mei . . . 5'75—	6'10	Paprică . . . 70'00—	180—
Ovės . . . 5'70—	5'95	Ulei de in . . . 75'00—	77—
Cucuruz . . . 6'10—	7'25	„ de rap. . . 64'00—	65—
Rapită . . . 10'70—	11'10	„ de lem. . . 129'60—	148—
Trifoi . . . 48'00—	63—	In brut . . . 00'00—	—
Lucernă . . . 43'00—	52—	Cânep. br. . . 64'00—	70—
Mohor . . . 9'50—	10'50	Lână nsp. . . 120'00—	124—
Măzêriche . . . 7'00—	7'50	—	—
Fasole . . . 7'50—	12—	Migdale . . . 175'00—	250—
Mazêre . . . 6'00—	7—	Smochine . . . 30'00—	38—
Mazăr. coj. . . 14'00—	22—	Alune . . . 138'00—	142—
Lințe . . . 10—	13—	Stafide V. . . 60'00—	70—
Păsat . . . 5'75—	6—	—	—
Mac . . . 27'00—	29—	Per. 1 kgr.	
Sēm. de in . . . 00'00—	00—	Unt proasp. . . 1'50—	2'16
S. de cânep. . . 8'75—	9'50	Caș Emental . . . 2'10—	2'20
Prune . . . 12'75—	16'50	„ Groer . . . 1'20—	1'40
Lictar . . . 15'50—	18'50	„ Trapist . . . 1'20—	1'50
Untură . . . 69'00—	69'50	„ Liptau . . . 0'88—	1'30
Slănină . . . 59'00—	62'50	Brânz. de oae . . . 1'10—	2'40
Zahar brut . . . 22'25—	22'50	—	—
Cafea Iava . . . 75'00—	120—	Bumbac bal. . . 00'00—	00'00
Caf. Santos . . . 36'00—	38—	Portoc. ladă . . . 5'50—	12'50
Caf. Portor. . . 78'00—	120—	Lămâi . . . 4'50—	6'50
—	—	Ouē (1440) ladă . . . 57'00—	60—
Per 100 kgr.		—	—
Miere . . . 100'00—	120—	Per 100 Litr.	
Ceară . . . 130'00—	140—	Spirit raff. . . 145'25—	148—
Nuci . . . 30'00—	60—	Spirit brut . . . 143'25—	146—
Cartofi roză . . . 5'40—	6—	„ denat. . . 34'75—	36'50
Cart. galb. . . 5'00—	5'75	Trevere . . . 110'00—	112—
Ceapă roșie . . . 3'00—	6'80	Sligoviț . . . 116'00—	140—
Usturoi . . . 12'00—	16—	Esență oțet . . . 88'00—	90—
Piper n . . . 122'00—	142—	—	—

Prețul făinei din 25 Iunie n. 1903.

Per 50 kgr.					
0	1	2	3	4	5
12'30	11'90	11'60	10'90	10'30	10'30
6	7	7 ^{1/2}	8	Tărăte	
9'90	9'00	8'10	5'60	4—	

CURSUL MONETELOR

Galbinul	11'33
Napoleon d'or (20 franci) aur . . .	19'06
20 Marce germane aur	23'42
Bilete germ. 100 Mărci	117'15
„ franceze 100 franci	95'20
„ române 100 lei	94'60

Têrgurile din Ungaria, Transilvania și Banat.

Dela 2—8 Iulie n. 1903.

<i>Joi</i>	2 Blaj. Radnot. Gilău. Căson. Vecs. Sic. Nușfalău.
<i>Vineri</i>	3 Corond. Șorostin. Tășnad.
<i>Sâmbătă</i>	4 și 5 Lăpușul-ung.
<i>Duminică</i>	5 Batoș. Ibașfalău. Cernatul-de-jos.
<i>Luni</i>	6 Craifalău. Arpașul-de-jos. Drag.
<i>Mărti</i>	7 Ilia-murēș. Cristurul-săcuesc. Gh.-Ditro.
<i>Mercuri</i>	8 Chiriș. Vințui-de-sus. Venetia-inf. Nagjág.

Calendarul vechiu și nou al săptămânii.

Dum. a 3-a d. Ros., gl. 2 sft. 3.

<i>Dum.</i>	15 Prorocul Amos.	28 Leon Papa
<i>Luni</i>	16 S. Tihon făc. de min.	29 (+) Pet. P.
<i>Mărti</i>	17 Muc. Manuil	30 Paul Ged.
<i>Merc.</i>	18 Muc. Leontie	1 Iul. Teod.
<i>Joi</i>	19 Ap. Iuda frat. Dlui	2 Cerc. Mar.
<i>Vineri</i>	20 S. Muc. Metodi	3 Corneliu
<i>Sâmb.</i>	21 Muc. Iulian	4 Udalric

Din public.*)

Provocare! Provoacă prin aceasta pe d-na Eugenia Grünfeld născută Schul să lase afacerile mele în toată privința în pace, contrar mē voi vedea silit a întreprinde pași legali. *Iohann I. Tauscher.*

Prim-colaborator: **Const. P. Barcianu.**

Redactor-responsabil: **Aurel P. Barcianu.**

„Biblioteca „Bunul Econom“.

Au eșit de sub tipar până acum broșurele:

1. Nutrețurile ierboase, cositurile (fēnațele), prepararea fēnului și pășunile.
2. Economia porcilor, oilor și caprelor.
3. Sēmēnța plantelor agricole și sēmēnatul lor.
4. Ingrijirea plantelor agricole în cursul vegetațiunii și recolta cerealelor.
5. Creșterea, nutrirea și ingrijirea animalelor domestice (Zootechnia generală).
6. Cunoașterea pământurilor agricole (Agrologia).
7. Agricultura generală (Lucrarea pământului. Plugul, grapa, tăvălugul și alte instrumente de măruntit pământul).
8. Ingrășămintele (gunoarea pământurilor) și Irigațiunile (udarea pământurilor).
- 9—10. Prăsirea pasērilor de casă (gălițe, hoare). Găinile, curcile, găinușele (biblicele), găștele, rațele, porumbii (porumbelii).
11. Cultura cerealelor. (Grăul, săcara, orzul, ovēsul, meiul, hrișca, cncuruzul (porumbul).
12. Cartoful, napul (sfecla), imul, cânepa, rapita, fasolea, lințea mazêrea, și cultura lor.
13. Economia cailor, vitelor mari cornute și bivoliilor.

Prețul unei broșuri este 30 fileri (pentru România 50 bani).

Se pot comanda la administrația „Bunul Econom“; la librăria W. Krafft în Sibiu, la administrația „Tribuna Poporului“ în Arad și la librăria Archidieceșană în Sibiu.

Revēnzătorilor se dă rabat potrivit.

*) Pentru cele cuprinse în această rubrică Redacțiunea nu primește răspunderea.

Cel mai mare deposit de ciasornice, giuvaeruri și obiecte de aur și argint în

Transilvania

(144) la 13—26

Iulius Erős

în Sibiu, Strada Cisnădiei Nr. 3 (Palatul Transilvania).

Tot felul de ciasornice, giuvaeruri de aur și argint, podoabe bisericēști etc

Toate obiectele bine și frumos lucrate, ieftine, cu prețuri fixe.

Serviciu prompt și conștientios.

La cerere se trimite preț curent bogat ilustrat.

„IDEAL“ institut tipografic și librărie în Hunedoara (Vajda-Hunyad). Serviciu prompt! — Prețuri ieftine!

Se caută

un băiat de prăvălie

pentru negoțatorie de manufactură

cu 2—3 clase gimnasiale sau reale, care cunoaște și cel puțin o limbă străină

A se adresa la

Ioan Lazaroiu, comerciant Orăștie (Szászváros).

La „Pannonia“ cafenea și restaurațiune din Orăștie.

In casele unde să află Pretura și Casieria se găseso beuturi și mâncări

bune și ieftine.

Șindilă horjită și nehorjită

precum și

Prăștilă de toată mărimea

din lemn alb și fără noduri

se găsește în ori-ce cantitate

cu prețuri foarte moderate la

Nicolae Filimon lui Vasilie în Vinerea

(192) u. p. Alkenyér. 5—6

Sz. 1906—1903.

(194) 1—2

kig.

Pályázati hirdetés.

Hunyadvármegye szésvárosi járáshoz tartozó romoszi községi jegyzői állás nyugdíjazás folytán üresedésbe jöven, arra ezennel pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 6. §-a illetőleg az 1900. évi XX. t.-cz. 3. §-ában előrt képesítésüket és eddigi alkalmazásukat igazoló bizonyítványokkal felszerelt kérésüket folyó évi július hó 8-áig bezárólag annyival is inkább nyujtsák be hozzám, mivel a később érkező kéréseket nem fogom figyelembe venni.

A jegyzői állás javadalmazása:

- 1., évi 1200 korona törzsfizetés.
- 2., „ 160 „ lakbér,
- 3., „ 80 „ irodai átalány,
- 4., „ 160 „ posta küldőncz-díj,

mely összegért a községi jegyző minden nap Romosz községből a szésvárosi posta hivatalhoz úgy a hivatalos, mint magán posta küldeményekkel bevitetni és onnan kivitetni köteles.

5., két rész tűzifa.

Ezekon kívül a magán munkálatokból szabályrendeletileg megállapított díjak élvezete.

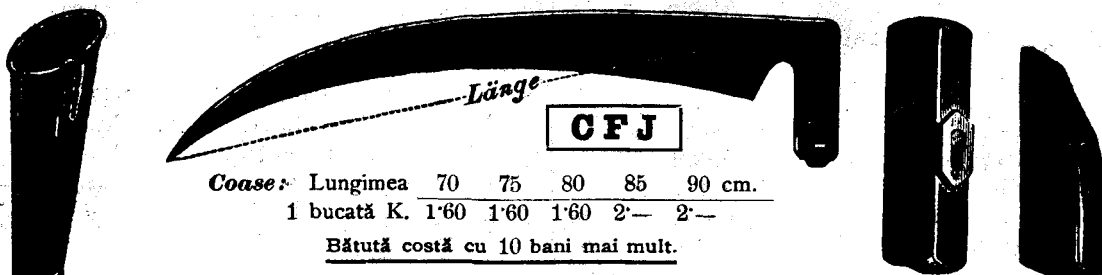
A jegyzői állással az anyakönyvvezetői állás is egybekötve lesz, melyért külön 200 korona tiszteletdíj jár.

A választás folyó évi július hó 10-én reggel 9 órakor Romosz község községi jegyzői irodájában fog megtartatni.

Szésváros, 1903 június hó 23.-án.

Fodor Gyula,
főszolgabíró

Carol F. Jickeli, Sibiu. (La coasa de aur).

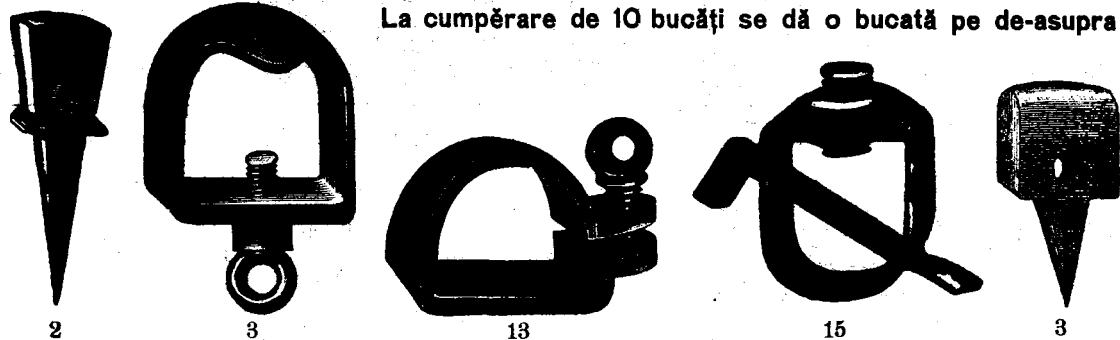
Coase: Lungimea 70 75 80 85 90 cm.

1 bucată K. 1'60 1'60 1'60 2'— 2'—

Bătută costă cu 10 bani mai mult.

Pentru fiecare bucată garantez. Adecă, eu schimb ori-ce coasă provăzută cu semnul **CFJ**, care nu ar corăspunde, chiar și atunci, când ea a fost bătută și întrebuințată. — Economilor le pot recomanda cu cea mai mare încredere coasa aceasta. În decursul anilor s'a sporit foarte tare numărul coaselor vândute.

La cumpărare de 10 bucăți se dă o bucată pe de-asupra!

Nicovale, forma, fig. 2 3 **Ciocane**, fig. 5 à 250. 300 fig. 6 à 300 grame

1 bucată K. —96 —86 1 bucată K. —86 —90 1'—

Nicovalele și ciocanele să vënd pe lângă **garanție pentru fiecare bucată.** Fiecare bucată, care s'ar dovedi sau prea moale sau prea tare, se schimbă.

Verigi de coase,Fig. 3 13 15 Fig. 7. **Tocuri de cuți**

pentru înțepenirea coasei. Dimensiunile $\frac{44}{41}$ $\frac{39}{41}$ $\frac{39}{33}$ $\frac{40}{42}$ mm. șmălțuite pe dinlăuntru și pe dinafară

1 bucată K. —24 —24 —30 —40 1 bucată K. —40.

Cuți, dela 10 bani în sus, în variație bogată. — Îndeosebi recomand: **Cuțile americane** 1 bucată K. —40. **Cuți de Bergamo** vinete-închise, cu semnul CFJ 1 bucată K. —80.

Toporiști de coase, obicinuite de lemn K. —44. — Toporiști pentru coase de holde (model introdus de Iulius Teutsch) 1 bucată K. —90.

Greble de fer pentru coasele de holde, pentru a le șirofa pe toporiștele obicinuite de lemn. 1 buc. K. 1'30.

Bricce de Solingen. Garantate dela K. 1'20 în sus.

(141) **Bricce de Solingen** pentru atârnat. Lungimea întreagă: 8 9 $\frac{1}{2}$ 11 ctm. 25—52
1 bucată K. —34 —44 —50

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta

Nu e mijloc secret

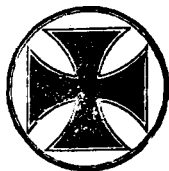
vindecă și înviorează

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune rării, că acest aparat

e a se da împreju-
vindecă boale vechi
de ani. 7—

(190) de 20

Aparatul acesta vindecă și folosește contra *durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fiuturi de ureche, bătăie de inimă, sgârçiri de inimă, asma, ausul greu, sgârçiri de stomac, lipsa poștei de mâncare, răceală la mână și la picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenza, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari pretuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimită banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deoarece „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, aprefiat și cercetat. Deja efinăitatea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi.*

Prețul aparatului mare e 6 cor.
folosibil la morburii cari nu sunt
mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e 4 cor.
folosibil la copii și femei de
constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țeară și streinăitate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vădász 42 G. colțul strada Kálmán.

„AGRICOLA“

Însoțire economică de magazin și anticipații

(143) și-a început activitatea 10—26
în piața din

HUNEDOARA.

Cancelaria însoțirii se află în piață: casele Doamnei vënd. POPOVICI.

Magazinul însoț. se află în piață: casele MÁTYÁSFFY. Însoțirea „Agricola” cumpără și vinde produse agricole, cu deosebire: grâu, cucuruz, ovės, țărțe, etc.

Vinde bucate pe credit (pe așteptare). Acoardă avansuri pe bucate, efecte și prețioase (giuvaericele).

Primește aurării și argintării în afaceri de lombard și la acoperire de conturi-courente.

Primește depuneri spre fructificare cu 6%.

Mijlocește împrumuturi de bani pe amortisație.

Mijlocește asigurări pe vieată și contra focului.

Vinde unelte și mașini agricole chiar și pe plătiri în rate.

In sfârșit îngrijește ori-ce afaceri comerciale de intermediare.

Nu există

Săminte agricole și de grădină mai bune și mai recomandabile

ca acelea, care le expediază de 28 ani

MAUTHNER ÖDÖN Furnisorul Curtii Regale în BUDA-PESTA.

Cancelaria și depozitele: Str. Rottenbiller 33. Localul de vânzare: Str. Andrassy 23.

(139)

Catalogul ilustrat, de 226 pagini, se trimite la cerere gratuit și franco.

25—52